

INGLIZ TILI GRAMMATIKASINI YOSHLARGA O'RGATISH UCHUN
FOYDALI TIZIMLAR

Rustamjonov Ma'zurbek Navro'zjon o'g'li
Samarqand Davlat Chet Tillar Instituti talabasi
mazurbekrustamjonov@gmail.com
Ilmiy rahbar: Xodjiyeva Zumrad Mahmudjonovna

USEFUL SYSTEMS FOR TEACHING ENGLISH GRAMMAR TO YOUNG
PEOPLE

Rustamjonov Ma'zurbek Navro'zjon o'g'li
Student of Samarkand State Institute of Foreign Languages
mazurbekrustamjonov@gmail.com
Scientific supervisor: Khodjiyeva Zumrad Makhmudjonovna

Annotation: This article explores modern, effective, and innovative methods of teaching English grammar. It analyzes the communicative approach, the contextual method, the use of technology, the differentiated approach, and game-based methods in grammar instruction. Alongside theoretical perspectives, the article also provides practical recommendations.

Keywords: English language, grammar, methodology, communicative approach, technologies, game-based method, interactive learning.

Annotatsiya: Ushbu maqolada ingliz tili grammatikasini o'rgatishning zamonaviy, samarali va innovatsion metodlari yoritiladi. Grammatikani o'rgatishda kommunikativ yondashuv, kontekstual metod, texnologiyalardan foydalanish, differensial yondashuv va o'yinli metodlar tahlil qilinadi. Maqolada nazariy qarashlar bilan birga amaliy tavsiyalar ham keltirilgan.

Kalit so'zlar: ingliz tili, grammatika, metodika, kommunikativ yondashuv, texnologiyalar, o'yinli metod, interaktiv ta'lim.

Bugungi globallashuv sharoitida ingliz tili xalqaro muloqot, ta'lim, biznes va texnologiya sohasi uchun muhim vositaga aylangan. Til o'rganish jarayonida ingliz grammatikasi muhim komponent bo'lib, u muloqotning aniqligi, mantiqiyliigi va tushunarli bo'lishini ta'minlaydi. Biroq, grammatikani o'quvchi yoshlarga o'rgatish qiyin bo'lishi mumkin, chunki u nazariy bilim va amaliy qo'llash o'rtasidagi o'ziga xos bo'lgan muvozanatni talab qiladi. Shu sababli, ingliz grammatikasini o'rgatishda metodik yondashuvlar mutassil tarzda takomillashib bormoqda. Dastlab, ingliz grammatikasining asosiy tushunchalari, masalan, jumlar tuzilishi va zamonlardan foydalanishni aytib o'tish mumkin. O'rganuvchi yoshlar murakkabroq grammatik qoidalarni o'rganishdan oldin ushbu tushunchalarni chuqur o'zlashtirib olishlari muhimdir.

Aslini olib qaraydigan bo'lsak, grammatikani o'rgatishda **kommunikativ** (ya'ni, "o'zaro aloqa qilish", "bo'lishish") **yondashuv** ham muhim ahamiyat kasb etadi. Bunda asosiy e'tibor faqatgina mavjud qoidalar va lug'atni yodlab olishga e'tibor qaratishdan ko'ra, real hayotiy vaziyatlarda tildan foydalanishga urg'u beradi. Yosh o'rganuvchilarni turli interaktiv o'yinlar, bahslar va munozaralar kabi amalga oshishi mumkin bo'lgan mazmunli kommunikativ faoliyatga jalb etish orqali ular grammatikani o'rganishlari va bir vaqtning o'zida nutq va tinglash salohiyatlarini rivojlantirishlari mumkin. Kommunikativ yondashuv asosida ingliz grammatikasini izchil qo'llash orqali o'quvchilarning real hayotda muloqotga kirishish malakasi shakllantiriladi. Bu metodda grammatika funksional til vositasi sifatida o'rgatiladi. Jumladan, "Present Perfect" zamoni o'quvchilarning hayotiy tajribalari haqida suhbatlashish orqali o'rgatiladi: "Have you ever been abroad?" kabi savollar bilan til amaliyotga tatbiq etiladi.

Shuningdek, grammatikani **kontekst** asosida o'rgatish — ya'ni uni haqiqiy matnlar, hikoyalar, maqolalar, muloqotlar doirasida tushuntirish — o'quvchining idrokini yengillashtiradi. Aynan, mana shunday o'ziga xos bo'lgan kontekstlar orqali o'rgatish ham yoshlarda grammatikani tez holatda o'rgana bilishi yuzaga keladi hamda o'quv jarayonini yanada qiziqarli va dolzarb qilishga imkon beradi.

Grammatikani samarali holatda o'qitishda **texnologiya integratsiyasi** ingliz tilini o'rganuvchi yoshlar uchun o'qib-o'rganish tajribasini oshirishi mumkin. Zamonaviy ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalar orqali grammatikani o'rganish keng qo'llanilmoqda. Interaktiv grammatika ilovalari, onlayn mashqlar va multimedia resurslari iqtidorli yoshlarda grammatik tushunchalarni mashq qilishning turli va qiziqarli usullarini taqdim etishi mumkin,

bu esa o'quv jarayonini yanada dinamik va qiziqarli qiladi. Namuna sifatida aytish mumkinki, Quizlet, Kahoot, Duolingo, Grammarly, YouTube va TED Talks. Shu kabi zamonaviy texnologiyalar individual yondashuv, tezkor fikr-mulohaza va erkin takrorlash imkonini beradi.

Shu o'rinda bir holatni aytib o'tish mumkinki, **differensial yondashuv** ham mavjud. Bu holatda izlanuvchi har bir o'quvchining tayyorgarlik darajasi, imkoniyati va o'rganish uslubi bir-biridan farq qiladi. Bunda esa pedagog har bir o'quvchiga nisbatan alohida, yakkama-yakka tarzda ishlash hamda ularga berilishi mumkin bo'lgan topshiriqlarni turli darajada, bosqichma-bosqich tarzda amalga oshirish kerak. Shu yo'l bilan biz imkoniyati turlicha bo'lgan yoshlarga ingliz grammatikasi bo'yicha metodologik uslublarni namoyish etishimiz mumkin.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsam, ingliz tili grammatikasini o'rgatishda bir xil yondashuvdan foydalanish yetarli emas. Ustozlar zamonaviy metodlar bilan an'anaviy metodlarni uyg'unlashtirib, o'quvchilarning yosh xususiyatlari va ehtiyojlariga moslashgan holda grammatika darslarini olib borishlari kerak. Bu borada interaktiv metodlar, zamonaviy texnologik vositalar, kommunikativ vazifalar, kontekstual materiallar va differensial yondashuv asosiy omillardan biri bo'lib xizmat qiladi. Ushbu usullarning kombinatsiyasini qo'llash orqali o'qituvchilar til o'rganuvchi yoshlarda grammatikani chuqurroq tushunishga yordam beradigan dinamik va qiziqarli o'quv muhitini yaratishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. *Khodjjeva, Z. (2024). Using principles of assessment to redesign written examinations. Conference Proceedings: Fostering Your Research Spirit, 261-265.*
2. *ZBM Gulnora Ulashevna Ochilova. The importance of teaching and learning vocabulary. International Scientific Research Journal (WoS), 1029-1033, 2022*
3. *МШ Бахриддинова. Роль художественного текста в обучении иностранному языку как источника культурной информации. Хориййу лингвистика ва лингвотидактика Foreign Linguistics and ..., 2023*
4. *U Normuhammad. A look at the history of biographical works or moses. International Journal of Pedagogics 4 (12), 232-234, 2024*
5. *AK Uchkunovich. Mastering the art of writing: skills, strategies, and success. Creativity and Intellect in Higher Education: International Scientific ..., 2023*

6. Zumrad, K. (2024). *Analyzing the Factors of Grammar Mistakes Made by Uzbek Students and Ways to Improve Them. International Journal of Formal Education, 3(5), 215–218.*
7. MS Bakhridinova. *Advantages and disadvantages of using authentic text. International conference on educational innovations and applied sciences, P ..., 2022*
8. NX Ubaydullayev. *The depiction of the image of a creative person in autobiographical inscriptions. Current research journal of philological sciences 2 (07), 36-39, 2021*
9. OG Ulashevna. *A Brief History of Study of Kinship Terms. American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education 4 ..., 2024*
10. Brown, H. D. (2007). *Principles of Language Learning and Teaching (5th ed.). Pearson Education.*
11. Ur, P. (2012). *Grammar Practice Activities: A Practical Guide for Teachers (2nd ed.). Cambridge University Press.*
12. U Normuhammad. *Biografik Asarlar Tarixi Yoxud Moziyga Bir Nazar. Miasto Przyszłości 55, 279-280, 2024*
13. GU Ochilova. *Teaching vocabulary to english for specific purposes (esp) students using communicative language teaching. Colloquium-journal, 57-58, 2021*
14. Thornbury, S. (1999). *How to Teach Grammar. Longman.*
15. D Sadullaeva, M Bakhridinova. *Learning culture through literary text. International Conference exploring global perspectives in language teaching ..., 2024.*
16. Shukurova, U. A., & Gaffarova, S. S. (2022). *Indicators Of Free Radical Oxidation Of Oral Fluid In Patients With Lichen Plus Of The Mucosus Cavity Of The Mouth. Journal of Pharmaceutical Negative Results, 862-865.*
17. Mekhrojovna, D. S., & Erkinovna, K. F. (2025). *Characteristic features of the semantics of color in the phraseology of the Uzbek language. EduVision: Journal of Innovations in Pedagogy and Educational Advancements, 1(2), 131-136.*